

V Bruselu dne 16.9.2019
COM(2019) 414 final

2019/0194 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie na třetím zasedání konference smluvních stran Minamatské úmluvy o rtuti, pokud jde o přijetí rozhodnutí o postupném ukončení používání zubního amalgámu a o změně přílohy A této úmluvy

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. PŘEDMĚT NÁVRHU

Tento návrh se týká rozhodnutí o postoji, který má být zaujat jménem Unie na třetím zasedání konference smluvních stran Minamatské úmluvy o rtuti v souvislosti s plánovaným přijetím rozhodnutí o postupném ukončení používání zubního amalgámu a o změně přílohy A uvedené úmluvy.

2. SOUVISLOSTI NÁVRHU

2.1. Minamatská úmluva o rtuti

Minamatská úmluva o rtuti (dále jen „úmluva“) je hlavním mezinárodním právním rámcem, jehož cílem je chránit lidské zdraví a životní prostředí před antropogenními emisemi a uvolňováním rtuti a jejích sloučenin do ovzduší, vody a půdy.

Úmluva pokrývá celý životní cyklus rtuti od primární těžby rtuti po odstraňování odpadů z ní, včetně prozatímního ukládání rtuti, směsí rtuti s jinými látkami, včetně slitin rtuti s obsahem rtuti nejméně 95 % hmotnostních (dále jen „směsi rtuti“) a šesti sloučenin rtuti, chloridu rtuťného, oxidu rtuťnatého, síranu rtuťnatého, dusičnanu rtuťnatého, cinabaritu (rumělky) a sulfidu rtuťnatého, vyjma odpadní rtuti. Úmluva vstoupila v platnost dne 16. srpna 2017. Evropská unie je smluvní stranou úmluvy¹ stejně jako většina členských států².

2.2. Konference smluvních stran

Konference smluvních stran úmluvy vykonává funkce, které jsou jí úmluvou uloženy, a za tím účelem mimo jiné zvažuje a provádí jakákoli další opatření, která mohou být požadována pro dosažení cílů úmluvy, včetně přijetí příslušných pokynů.

Podle článku 28 úmluvy a podle rozhodnutí MC-1/1 o jednacím řádu přijatého konferencí smluvních stran na jejím prvním zasedání (24.–29. září 2017) má každá smluvní strana jeden hlas. Unie však jakožto organizace regionální hospodářské integrace uplatňuje své právo hlasovat ve věcech spadajících do její působnosti počtem hlasů, který se rovná počtu jejích členských států, jež jsou smluvními stranami této úmluvy. Unie neuplatňuje své hlasovací právo, jestliže některý z jejích členských států uplatní své hlasovací právo, a naopak.

2.3. Zamýšlený akt konference smluvních stran

Na základě informací poskytnutých smluvním stranám úmluvy by konference smluvních stran v návaznosti na společný návrh šesti afrických zemí, jež jsou stranami úmluvy (Gabon, Čad, Guinea-Bissau, Botswana, Senegal a Niger), a v souladu s články 26 a 27 úmluvy měla dne 25. listopadu 2019 na svém třetím zasedání přijmout rozhodnutí o postupném ukončení používání zubního amalgámu a o změně přílohy A uvedené úmluvy (dále jen „zamýšlený akt“).

¹ Rozhodnutí Rady (EU) 2017/939 ze dne 11. května 2017 o uzavření Minamatské úmluvy o rtuti jménem Evropské unie (Úř. věst. L 142, 2.6.2017, s. 4).

² Dne 20. června 2019 ratifikovalo Minamatskou úmluvu o rtuti dvacet tři členských států, a to Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Německo, Estonsko, Irsko, Francie, Chorvatsko, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Nizozemsko, Rakousko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko a Spojené království.

Část I přílohy A úmluvy obsahuje seznam výrobků s přidanou rtutí (např. některé kompaktní zářivky pro všeobecné osvětlení), jejichž výroba, dovoz a vývoz jsou od roku 2021 v souladu s čl. 4 odst. 1 této úmluvy zakázány.

Část II přílohy A úmluvy obsahuje seznam devíti opatření týkajících se postupného ukončení používání zubního amalgámu. V souladu s čl. 4 odst. 1 a částí II přílohy A úmluvy musí smluvní strany přijmout alespoň dvě opatření (např. omezit používání zubního amalgámu pouze na jeho kapslovou formu).

Cílem zamýšleného aktu je postupné ukončení používání zubního amalgámu. Za tím účelem zamýšlený akt navrhuje regulovat výrobu zubního amalgámu a mezinárodní obchod s ním ve dvou krocích. Nejprve od roku 2022 stanoví postupné ukončení výroby, dovozu a vývozu zubního amalgámu, jestliže je určen pro ošetření mléčných zubů, jakož i zubů dětí mladších 15 let a těhotných či kojících žen. Ve druhém kroku se předpokládá uplatnění tohoto zákazu od roku 2025 na výrobu, dovoz a vývoz zubního amalgámu pro všechna ostatní použití kromě případů, kdy nejsou k dispozici žádné bezrtuťové alternativy. V této souvislosti zamýšlený akt navrhuje zrušit část II přílohy A úmluvy a přidat zubní amalgám na seznam výrobků s přidanou rtutí uvedených v části I přílohy A úmluvy.

3. POSTOJ, KTERÝ MÁ BÝT ZAUJAT JMÉNEM UNIE

Cílem navrhovaného postoje, který má být zaujat jménem Unie, je podpořit na třetím zasedání konference smluvních stran přijetí rozhodnutí, které je v souladu s *acquis* EU.

Ustanovení čl. 10 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/852 ze dne 17. května 2017 o rtuti³ (dále jen „nařízení 2017/852“) zakazuje od 1. července 2018 používání zubního amalgámu v EU při ošetření mléčných zubů, jakož i zubů dětí mladších 15 let a těhotných či kojících žen.

Podle článku 19 nařízení 2017/852 mimo jiné Komise do 30. června 2020 podá Evropskému parlamentu a Radě zprávu o proveditelnosti postupného ukončení používání zubního amalgámu v EU v dlouhodobém výhledu, pokud možno do roku 2030, a to při zohlednění národních plánů členských států týkajících se postupného omezování používání zubního amalgámu uvedených v čl. 10 odst. 3 a při plném respektování odpovědnosti členských států za organizaci zdravotnictví a poskytování zdravotní péče. Z tohoto důvodu Evropská komise v září 2018 zahájila posuzování proveditelnosti tohoto postupného ukončení používání zubního amalgámu v EU do roku 2030. Výsledek studie bude obsahovat technické posouzení, včetně analýzy výše uvedených národních plánů, jež měly všechny členské státy předložit do 1. července 2019. Tato studie bude dokončena v únoru 2020 a bude podkladem pro výše uvedenou zprávu Komise, jež má být předložena do konce června 2020.

Z tohoto důvodu *acquis* EU reguluje používání zubního amalgámu, ale v současnosti nebrání jeho výrobě, dovozu a vývozu. V budoucnu lze zvážit možnost, jak omezení použití rozšířit tak, aby zahrnovala zákaz výroby, dovozu a vývozu zubního amalgámu, mimo jiné v závislosti na výsledku přezkumu nařízení 2017/852 podle článku 19.

EU může tudíž na třetím zasedání konference smluvních stran podpořit pouze přijetí rozhodnutí, jež je v souladu s *acquis* EU. Postoj Unie je zapotřebí, protože smluvní strany úmluvy budou zamýšlený akt po jeho přijetí povinny provést.

³ Úř. věst. L 137, 24.5.2017, s. 1.

4. PRÁVNÍ ZÁKLAD

4.1. Procesněprávní základ

4.1.1. Zásady

Ustanovení čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) zavádí rozhodnutí, kterými se stanoví „*postoje, které má jménem Unie zaujmout orgán zřízený dohodou, má-li tento orgán přijímat akty s právními účinky, s výjimkou aktů, které doplňují nebo pozměňují institucionální rámec dohody.*“ Pojem „*akty s právními účinky*“ zahrnuje akty s právními účinky na základě pravidel mezinárodního práva, kterými se řídí dotýčný orgán. Zahrnuje rovněž nástroje, které podle mezinárodního práva nemají závazný účinek, ale „*mohou ... rozhodujícím způsobem ovlivnit obsah právní úpravy přijaté zákonodárcem Unie*“⁴.

4.1.2. Použití na stávající případ

Konference smluvních stran je orgánem zřízeným úmluvou, konkrétně Minamatskou úmluvou o rtuti.

Zamýšlený akt, který má konference smluvních stran přijmout, představuje akt s právními účinky. Zamýšlený akt má právní účinky, protože smluvní strany úmluvy musí přijmout opatření k zajištění jeho provádění a dodržování.

Zamýšlený akt nedoplňuje ani nepozměňuje institucionální rámec úmluvy. Procesněprávním základem navrhovaného rozhodnutí je tudíž čl. 218 odst. 9 SFEU.

4.2. Hmotněprávní základ

4.2.1. Zásady

Hmotněprávní základ rozhodnutí podle čl. 218 odst. 9 SFEU závisí v první řadě na cíli a obsahu zamýšleného aktu, k němuž se zaujímá postoj jménem Unie. Má-li zamýšlený akt dvojí účel nebo má-li dvě složky a lze-li jeden z těchto účelů nebo jednu z těchto složek označit jako hlavní, zatímco druhý účel či druhá složka je pouze vedlejší, musí být rozhodnutí přijaté na základě čl. 218 odst. 9 SFEU založeno na jediném hmotněprávním základě, a sice na tom, který si žádá hlavní nebo převažující účel či složka.

4.2.2. Použití na stávající případ

Hlavní cíl a obsah zamýšleného aktu se týká životního prostředí. Hmotněprávním základem navrhovaného rozhodnutí je tudíž čl. 192 odst. 1 SFEU.

4.3. Závěr

Právním základem navrhovaného rozhodnutí by měl být čl. 192 odst. 1 SFEU ve spojení s čl. 218 odst. 9 SFEU.

⁴ Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. října 2014, Německo v. Rada, C-399/12, ECLI: EU:C:2014:2258, body 61 až 64.

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie na třetím zasedání konference smluvních stran Minamatské úmluvy o rtuti, pokud jde o přijetí rozhodnutí o postupném ukončení používání zubního amalgámu a o změně přílohy A této úmluvy

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 192 odst. 1 ve spojení s čl. 218 odst. 9 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Rozhodnutím Rady (EU) 2017/939⁵ uzavřela Unie Minamatskou úmluvu o rtuti⁶ (dále jen „úmluva“), která vstoupila v platnost dne 16. srpna 2017.
- (2) Podle rozhodnutí MC-1/1 o jednacím řádu, který konference smluvních stran této úmluvy přijala na svém prvním zasedání, vynaloží smluvní strany veškeré úsilí, aby se na základě konsensu dohodly na všech podstatných záležitostech.
- (3) Konference smluvních stran této úmluvy má na svém třetím zasedání ve dnech 25. až 29. listopadu 2019 přijmout rozhodnutí (dále jen „navrhované rozhodnutí“) o postupném ukončení používání zubního amalgámu a o změně přílohy A uvedené úmluvy.
- (4) Je vhodné stanovit postoj, který má být zaujat jménem Unie na konferenci smluvních stran úmluvy, neboť toto navrhované rozhodnutí, pokud bude schváleno, bude mít právní účinky, protože smluvní strany úmluvy budou muset přijmout opatření k jejímu provedení na vnitrostátní a/nebo regionální úrovni.
- (5) Navrhované rozhodnutí předpokládá od roku 2022 zákaz výroby, dovozu a vývozu zubního amalgámu, jestliže je určen pro ošetření mléčných zubů a zubů dětí mladších patnácti let a těhotných či kojících žen. Navrhované rozhodnutí předpokládá rozšíření tohoto zákazu od roku 2025 na výrobu, dovoz a vývoz zubního amalgámu pro všechna ostatní použití kromě případů, kdy nejsou k dispozici žádné bezrtuťové alternativy. Navrhované rozhodnutí stanoví změnu přílohy A úmluvy jako prostředku pro provedení těchto zákazů v úmluvě.
- (6) Ustanovení čl. 10 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/852 o rtuti⁷ zakazuje od 1. července 2018 používání zubního amalgámu v Unii při ošetření

⁵ Rozhodnutí Rady (EU) 2017/939 ze dne 11. května 2017 o uzavření Minamatské úmluvy o rtuti jménem Evropské unie (Úř. věst. L 142, 2.6.2017, s. 4).

⁶ Ověřená kopie Minamatské úmluvy o rtuti je k dispozici na adrese: <https://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/10/20131010%2011-16%20AM/CTC-XXVII-17.pdf>

mléčných zubů a zubů dětí mladších patnácti let a těhotných či kojících žen; podle článku 19 uvedeného nařízení Komise do 30. června 2020 posoudí proveditelnost postupného ukončení používání zubního amalgámu v Unii v dlouhodobém výhledu, pokud možno do roku 2030, a podá o tom zprávu Evropskému parlamentu a Radě.

- (7) Navrhované rozhodnutí by se v souladu s tím mělo podpořit, pouze pokud jde o prvky týkající se postupného ukončení používání zubního amalgámu při ošetření mléčných zubů a zubů dětí mladších patnácti let a těhotných či kojících žen, a to vzhledem k tomu, že Unie by měla podporovat pouze přijetí rozhodnutí na konferenci smluvních stran úmluvy, jež je v souladu s *acquis* Unie,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Postoj, který má být zaujat jménem Unie na třetím zasedání konference smluvních stran uvedené úmluvy, je podpořit přijetí rozhodnutí o postupném ukončení používání zubního amalgámu, jež je v souladu s *acquis* Unie.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Komisi.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda/předsedkyně*

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/852 ze dne 17. května 2017 o rtuti a o zrušení nařízení (ES) č. 1102/2008 (Úř. věst. L 137, 24.5.2017, s. 1).